

BRANDBARE LUCHT.

Het "Wekelijks Nieuws uyt Loven" (Leuven) gaf destijds een verslag over een proefvaart met een kleine ballon op 23 November 1783, op het terrein van het kasteel van de Hertog van Arenberg te Heverlee. Daarbij werd ook melding gemaakt van de eerder door de Hertog (beminder, aenmoediger en beschermer der wetenschappen) aan enige Heren van de universiteit gegeven opdracht om "de Proefondervinding te nemen, nopende de verscheydenheid der brandagtige Luchten, welke voortkomen van menigvuldige lichaemen der dry Ryken der Natuer, enz..."

Het doel van de opdracht was het zoeken naar een grondstof waaruit in korte tijd, tegen lage kosten, grote hoeveelheden gas kon worden verkregen dat geschikt was voor de zich ontwikkelende ballonvaart.

Van de betreffende Leuvense professoren was het vooral de Maastrichtenaar Jan Pieter Minckelers die direct aan de slag ging. Hij experimenteerde trouwens al langer met gassen en kende de bestaande literatuur over dit onderwerp.

Na een aantal proeven kon Minckelers vaststellen dat het gas dat hij verkreeg door droge destilatie van steenkool voldeed aan de eisen van de Hertog. Het verloop van zijn onderzoekingen is door Minckelers vastgelegd in zijn "Mémoires sur l'air inflammable", verschenen in 1784 te Leuven, waarvan slechts enkele exemplaren bewaard zijn gebleven.

Ook zijn ontdekking dat dit gas als het ontstoken werd licht gaf, heeft hij aan verder onderzoek onderworpen en het bij experimenten en demonstraties als lichtbron toegepast.

De toepassing van het steenkolengas voor verlichting en industriële doeleinden heeft daarna een grote vlucht genomen. Locale gasfabrieken verzezen om te voorzien in de behoeften van industrie en omliggende woongebieden of steden.

In Limburg produceerden de Staatsmijnen vanaf 1920 een grote overmaat aan gas als nevenproduct van de cokesbereiding. Dit leidde tot een gasdistributienet dat zich niet tot Zuid-Limburg beperkte maar na verloop van tijd

ook een groot deel van de rest van ons land bestreek. Na de omvangrijke aardgasvondsten in het Noorden van ons land en de daarop volgende sluiting van de Limburgse steenkoolmijnen, is dit distributienet als aandelenkapitaal ingebracht in de Gasunie. De toepassing van steenkolengas is geheel verdrongen door aardgas waarvan de distributie voor Limburg wordt verzorgd door de Limburgsche Maatschappij voor Gasdistributie, LIMAGAS. LIMAGAS is de voortzetting van de vroegere gasbedrijven maar nu voor een andere "brandagtige Lucht" !

P.C.M.R.

Het standbeeld van Minckelers met brandende gastoorts, aan het begin van de Boschstraat bij de Markt in Maastricht.

Foto Rijks Geol.Dienst - Heerlen.